

STRATEGIJA PRILIVA STRANIH INVESTICIJA U BOSNI I HERCEGOVINI

FOREIGN INVESTMENT INFLOW STRATEGY IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Dragana Mihajlović

Master studiji, Fakultet poslovne ekonomije Bijeljina, Bijeljina,
Republika Srpska, Bosna i Hercegovina
gagamalena1@gmail.com

Apstrakt: *Strana ulaganja imaju značajnu ulogu u privrednom razvoju zemalja, jer omogućavaju dodatni izvor kapitala u uslovima nedovoljne domaće akumulacije. U tim uslovima strana ulaganja povećavaju zaposlenost svih raspoloživih resursa, njihovo efikasnije korištenje i povećanje produktivnosti, te efikasnije uključivanje privrede u globalne tokove svjetske privrede. Privlačenje i zadržavanja stranih direktnih ulaganja primarni je cilj mnogih država. Takav oblik kapitala ima važnu ulogu u stvaranju novih radnih mjesta, povećanju konkurentnosti, unapređenju ukupne proizvodnje i smanjenju siromaštva putem opšteg privrednog rasta i razvoja. Bosna i Hercegovina nije uspjela da obezbjedi kontinuiran priliv stranih ulaganja zbog slabog poslovnog okruženja. Stvaranjem stimulativnog investicionog ambijenta, ekonomskim reformama, povećavanjem znanja i inovativnosti, klasterizacijom privrede i povećavanjem obima javno-privatnog partnerstva Bosna i Hercegovina može postati atraktivna destinacija za strana ulaganja, uz istovremeno stimulisanje domaćih investicija.*

Кljučне riječi: *strane investicije, akumulacija, privlačenje, Bosna i Hercegovina, investicioni ambijent.*

Abstract: *Foreign investment has a significant role in the economic development of the countries, since they provide an additional source of capital in conditions of insufficient domestic accumulation. In these conditions, foreign investments increase the employment of all available resources, their more efficient use and productivity increase, and more efficient inclusion of the economy in the global trends of the world economy. Attraction and retention of foreign direct investments is the primary goal of many countries. Such a form of capital plays an important role in creating new jobs, increasing competitiveness, improving overall production and reducing poverty through general economic growth and development. Bosnia and Herzegovina has failed to provide a continuous inflow of foreign investments due to a weak business environment. By creating a stimulating investment environment, economic reforms, increasing knowledge and innovation, clustering the economy and increasing the*

volume of public-private partnerships, Bosnia and Herzegovina can become an attractive destination for foreign investment, while stimulating domestic investments.

Key Words: *foreign investment, accumulation, attraction, Bosnia and Herzegovina, investment environment.*

UVOD

Zemlje koje prolaze kroz tranzicioni proces i koje su u početnoj fazi razvoja domaće privrede, suočavaju se sa nedostatkom investicionih finansijskih sredstava. Nedovoljan nivo domaće štednje naglašava značaj i potrebu obezbjeđenja stranog investicionog kapitala koji će biti ubrizgan u domaću privredu. Danas se, strane investicije smatraju korisnim i jeftinim izvorom kapitala za zemlje koje su u tranziciji i koje su u početnoj fazi razvoja. Glavna prednost stranih investicija u odnosu na kredite iz inostranstva je što one u budućnosti ne podrazumijevaju odliv novčanih sredstava koja mogu ugroziti tekući bilans i privredni rast u dolazećem periodu. Strane investicije predstavljaju aktivnost sticanja prava na aktivu od strane investitora koji se nalazi u jednoj zemlji (zemlja porijekla) nad aktivom koja se nalazi u inostranstvu (zemlja domaćina) sa namjerom da upravlja aktivom. Pod aktivom se podrazumijeva cjelokupna imovina firme, koja obuhvata sredstva i prava sa kojima jedna firma raspolaze. (Džombić I. J., 2010. str.36). Primarni zadatak stranih investicija je podsticanje privrednog rasta. One ne samo da su dodatak raspoloživoj domaćoj štednji, već i aktivnosti koje mogu dovesti do obezbjeđenja pristupa novim tehnologijama. Aktivnosti stranih investicija često za rezultat imaju direktan uvoz napredne tehnologije, ali i transfer upravljačkih i proizvodno usmjerenih znanja. Pored obezbjeđenja pristupa savremenim tehnologijama, strane investicije zemljama u tranziciji mogu da obezbijede i potrebna znanja o korporativnom upravljanju. Jedan od načina da se osigura čvrsto upravljanje vlasničkom strukturom je i da se preduzeće proda inostranom strateškom investitoru. Ovi investitori imaju podsticaj i snagu za efikasno kontrolisanje upravljanja. Komplementarni domaći strateški investitori predstavljaju pravu rijetkost. Stoga, ukoliko se značajan broj preduzeća u državnom vlasništvu proda stranim strateškim investitorima, tada se glavna uloga razvoja domaće privrede prepušta stranim investitorima.

Motivi kretanja stranih investicija mogu se sagledati sa dva aspekta. Prvi aspekt je interes investitora, koji imaju za cilj da za svoj investirani kapital u inostranstvo ostvare profit, bilo po osnovu svojinskih prava ili po osnovu dividende. Drugi aspekt je interes zemlje korisnice kapitala, koja ima za cilj razvoj domaće privrede i privrednih kapaciteta. Ovaj cilj nije moguće ostvariti alokacijom sopstvenih finansijskih sredstava, te se stoga pristupa obezbjeđenju stimulativnih uslova za priliv stranih direktnih investicija.

Koristi od direktnih stranih ulaganja ispoljavaju se u vidu:

- razvoja tehnološkog transfera i tehnološkog unapređenja u sopstvenoj državi;
- podrške razvoju ljudskih potencijala i upravljačkih sposobnosti;

- značajnog doprinosa u postupku uključenja u međunarodne trgovinske tokove;
- razvoj preduzetništva i konkurentskih sposobnosti;
- primjene i razvoja novih menadžerskih vještina.

1. STRANE INVESTICIJE U BIH

S obzirom da zemlje u tranziciji nemaju dovoljno kapitala potrebnog za ostvarenje i napredak vlastitoga tehnološkog napretka, u većem broju slučajeva oslanjaju se na strana preduzeća da im u tome pomognu. Bitan preduslov za ulaganje je i politička stabilnost, uređenje pravnog sistema, uspostavljanje jedinstvenog ekonomskog prostora, stabilnost valute i finansijskog sektora, investicioni projekti, cijena radne snage, konkurentnost i stabilnost poslovnog ambijenta. Šukalo (2015. str.96) navodi da pozitivan znak stranim investitorima daju činjenice da Bosna i Hercegovina ima neiskorištene resurse, kapacitete za uspostavljanje dugoročnih oblika saradnje sa stranim ulagačima. Rezultati kasnog početka opštih privrednih reformi i privredne modernizacije uočavaju se kroz:

- relativno nizak nivo stranih ulaganja koje obezbjeđuje Bosna i Hercegovina u poređenju sa drugim državama;
- većina novih stranih ulaganja usmjerena je na kupovinu preduzeća i imovine koji su u programu privatizacije;
- nedovoljno ulaganje u poslovanje usmjereno ka međunarodnom tržištu;
- nizak nivo izvoza i postojanje zavisnosti od međunarodne pomoći i privatnih novčanih doznaka iz inostranstva kao podrške vladinim programima.

Osnovne slabosti privrede rezultat su četverogodišnjeg građanskog rata na prostoru Bosne i Hercegovine tokom devedesetih godina XX vijeka. Period rata i izolacije od svjetskog tržišta produkovao je to da su danas mnogi privredni kapaciteti uništeni i devastirani, a tehnologija zastarjela. Kao posljedica toga, u ratnom ali i postratnom periodu Bosnu i Hercegovinu je napustio veliki broj obučanih i kvalifikovanih radnika, posebno onih koji su se bavili istraživačko-razvojnim poslovima. Iako je, u proteklih nekoliko godina učinjen značajan napredak na unapređenju poslovne klime, Bosna i Hercegovina se i dalje suočava sa: značajnim trgovinskim deficitom, izrazito niskom stopom zaposlenosti, nedostatkom konkurentске sposobnosti, nedovoljnim finansijskim izdvajanjima za podsticanje naučno-istraživačkih aktivnosti, i lošom slikom (imidžom) u inostranstvu.

Džombić navodi (2010, str.66) da su najizraženije prepreke većeg priliva stranih ulaganja u Bosni i Hercegovini izražene kroz:

1) Zakonodavne probleme:

- vlasništvo nad zemljom i uopšte vlasnička struktura;
- reforma i modernizacija pravosudnog sistema i zakonodavstva;
- jasno definisani propisi kojima se uređuje oblast građevinarstva;

2) Ograničenost institucionalnih kapaciteta za sprovođenje reformi strateškog planiranja i marketinga:

- potreba da se izgrade kapaciteti za promociju ulaganja, strateško planiranje i razvoj poslovne politike;
- potreba da se pruži podrška privatnom sektoru i obrazovnom sistemu u sveukupnom procesu reformi;
- stvaranje sistema izdavanja građevinskih dozvola razvijajući načelo „sve pod jednim krovom“.

3) Kašnjenje procesa reformi, unapređenje konkurentnosti i otklanjanje infrastrukturnih nedostataka:

- potreba ubrzanja reformskih procesa i privatizacije velikih javnih preduzeća;
- unapređenje tehnološkog razvoja;
- smanjenje troškova akreditacije, kontrole kvaliteta, certifikacije i pristupa međunarodnim standardima.
- ograničenost institucionalnih sposobnosti i nerazvijenosti mehanizama za podršku investitora i sprovođenje njihovih planova.

4) Potreba za razumijevanjem značaja stranih investicija i programa osjetljivih na potrebe investitora i razvijanje usmjerenog domaćeg programa za promociju ulaganja.

Osnovni razlog zašto je Bosna i Hercegovina na začelju regiona prema visini stranih investicija je politička situacija puna tenzija i loša poslovna klima. Prvo pitanje investitora je: hoće li naš novac biti siguran kada se često spominju referendumi, raspad države i rat? Takođe, investitori radije ulažu u zemlje u regionu, budući da u Srbiji dobijaju 3000 – 7000 eura po novootvorenom radnom mjestu, a u Hrvatskoj, Makedoniji i Crnoj gori po 3000 eura.

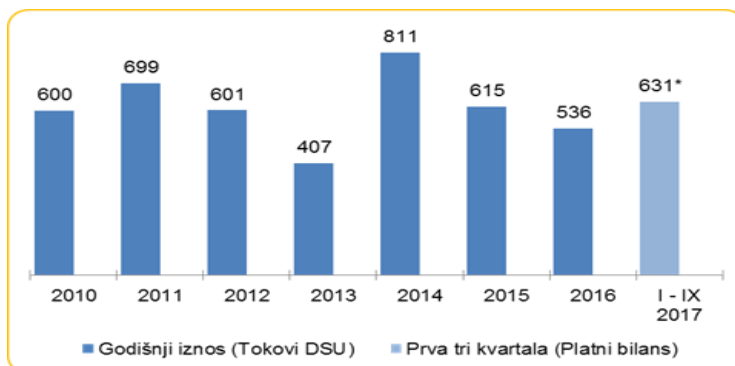
Bosna i Hercegovina je u 2007. godini, zahvaljujući privatizaciji velikih državnih preduzeća, imala priliv stranih investicija od 2.6 milijardi KM, što je najveći zabilježeni godišnji iznos do sada. U 2008. godini priliv od 1.3 milijarde KM je zadovoljavajući, naročito jer je realizovan bez značajnije privatizacije i sa pozitivnom strukturom (ulaganje u proizvodni sektor i visoko učešće greenfield ulaganja).

Globalna ekonomska kriza je uticala na značajno smanjenje ulaganja u 2009. godini. Pozitivan trend stranih ulaganja je registrovan u 2010. i 2011. godini, dok i pored obećavajućih procjena, tokovi stranih ulaganja u 2012. i 2013. godini nisu zadržali pozitivan trend. Prema revidiranim podacima Centralne banke BiH, iznos stranih ulaganja u 2014. godini je najveći u posljednjih nekoliko godina. U 2014. godini strana ulaganja su povećana za 99.2% i iznosila su 811 miliona KM. U 2015. godini je registrovano 615 miliona KM, što je smanjenje od 24.1% u odnosu na 2014. godinu, a negativan trend je nastavljen i u 2016. godini.

Direktna strana ulaganja u 2016. su manja za 12.8%, u odnosu na 2015. godinu i iznosila su 536 miliona KM. Prema zvaničnim podacima CBBH, u Bosni i Hercegovini, direktna strana ulaganja su u 2016. godini iznosila 536.3 miliona KM ili 274.2 miliona eura.

Prema ukupnim ulaganjima od 1994. do decembra 2016, zemlja koja je investirala najviše je Republika Austrija sa 1.3 milijarde eura, zatim slijede Hrvatska i Srbija sa po 1.1 milijardi eura i Slovenija sa 486 miliona eura.

Slika 1. Godišnji iznosi stranih ulaganja 2010-2017, milioni KM

Izvor: Centralna banka BiH

Preliminarni podaci Centralne banke BiH pokazuju da strana ulaganja za prošlu godinu iznose 758,4 miliona KM, što je više za 57,3% nego 2016. godine, saopšteno je iz Agencije za unapređenje stranih investicija (FIPA) BiH. Ako se uzme u obzir činjenica da su u novembru 2017. posredstvom Agencije pronađeni i investitori sa kojima su nakon višemjesečnih pregovora potpisani početni dokumenti o realizaciji investicije u „TE Kamengrad-Sanski Most“ u visini od oko 1,5 milijardi KM, to prošlu godinu svrstava u jednu od najuspješnijih na planu privlačenja stranih investicija u BiH..

2. AGENCIJA ZA UNAPREĐENJE STRANIH INVESTICIJA U BIH (FIPA)

Agencija za unapređenje stranih investicija u Bosni i Hercegovini je samostalna upravna organizacija Vijeća ministara BiH, koja je, u skladu sa članom 5. Zakona o Agenciji za unapređenje stranih investicija u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj, 56/04), nadležna za provođenje aktivnosti u cilju: vršenja promocije i unapređenja stranih investicija u skladu sa zakonom, odlukama i smjernicama Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, te kreiranja imidža o Bosni i Hercegovini kao modernoj državi, ozbiljnom, konkurentnom i sigurnom partneru za ulaganje kapitala. Radi ostvarenja navedenih ciljeva FIPA:

- osigurava informacije potencijalnim investitorima o zakonodavstvu Bosne i Hercegovine;
- upućuje investitore ka potencijalnim investicionim projektima u entitetima, kantonima, regijama i pojedinim sektorima privrede;

- predstavlja prednosti i karakteristike koje se odnose na projekte, i to: zakonski, ekonomski i finansijski okvir, poreski sistem, industrijsko okruženje, te olakšice koje se daju investitorima na državnom, odnosno entitetskom ili nižem nivou;
- prati i analizira investiciono okruženje na državnom i međunarodnom nivou;
- predlaže legislativu i zakonske mjere s ciljem unapređenja uslova investiranja;
- učestvuje u pregovorima o međudržavnim, bilateralnim i multilateralnim investicionim sporazumima;
- pokreće i održava saradnju sa istim ili sličnim agencijama drugih zemalja.

Kako bi se postigli Zakonom definisani ciljevi Agencija će u 2018. godini svoj rad organizovati po programu kako bi se dostigli strateški ciljevi definisani u skladu sa članom 10. zakona, kao i smjernice i druge mjere Savjeta ministara. FIPA je prema Srednjoročnom planu rada institucije za period 2018-2020. godina, postavila veoma ambiciozan plan promocije potencijala BiH potencijalnim investitorima, te istovremeno, kroz saradnju sa postojećim investitorima, planira uložiti dodatne napore na unapređenju poslovnog okruženja u BiH.

Ostvarenje ovog plana predviđeno je kroz program „Promocija i podrška direktnih stranih investicija u Bosni i Hercegovini“. Kroz provođenje „Aftercare“ programa postinvesticione podrške stranim investitorima u BiH, FIPA nastoji da identifikuje prepreke sa kojima se investitori u BiH suočavaju u toku svog poslovanja, te da kroz saradnju sa institucijama na svim nivoima vlasti, predloži mjere za njihovo otklanjanje i poboljšanje poslovnog okruženja.

Agencija će kontinuirano raditi na unapređenju svih aktivnosti kako bi na što kvalitetniji i učinkovitiji način predstavila mogućnosti ulaganja. U tom pravcu, samostalno ili u saradnji sa drugim institucijama, ažuriraju se i izrađuju promotivni materijali i prezentacije. Uzimajući u obzir da pozitivne priče i iskustva daju najbolji doprinos stvaranju boljeg imidža investicione lokacije posebna pažnja će se posvetiti i njihovom promovisanju.

Mediji i web stranica imaće značajnu ulogu kako u smislu predstavljanja mogućnosti za investiranje tako i promovisanju realizovanih investicija. Stranim investitorima će se predstavljati investicioni projekti kojima FIPA raspolaže, sa nastojanjem da se ostvari što veći broj realizovanih investicija. Zbog toga veoma bitna promotivna aktivnost FIPA-e će biti i organizovanje posjeta investitora investicionim lokacijama, kako bi se investitor direktno upoznao sa potencijalima koje BiH privreda nudi, te se istima asistralo u uspostavljanju investicija.

Razvijanje strategije i realizacija marketinških i promotivnih aktivnosti sa ciljem izgradnje povoljne slike o Bosni i Hercegovini i stvaranju povoljnih uslova za nova ulaganja uobičajeno je da se povjerava javnoj agenciji koja se bavi ostvarivanjem nacionalnih ciljeva definisanih od strane Vlade. Uloga i funkcionisanje agencije za unapređenje stranih investicija (FIPA) mora biti:

- Razvijanje markentiških aktivnosti i sprovođenje promotivnog programa, sa ciljem uklanjanja negativne slike o Bosni i Hercegovini među investitorima u odabranim sektorima i na ključnim tržištima;
- Razvijanje istraživačkih sposobnosti, sa ciljem utvrđivanja industrijskih i uslužnih sektora u kojima BiH može imati konkurentnih prednosti;
- Razumijevanje potreba ulagača kada je riječ o zakonodavnim, administrativnim i infrastrukturnim mjerama i obezbjeđivanje povratnih informacija i preporuka za dalje djelovanje;
- Podrška novim investitorima koji žele da ulažu u Bosnu i Hercegovinu.

Uz širok dijapazon promotivnih aktivnosti koje FIPA provodi na privlačenju stranih investicija, posebno je značajno da ona posjeduje više od 7000 kontakata stranih investitora sa kojima je u stalnoj komunikaciji i koje poziva da investiraju u BiH, promovišući im odgovarajuće projekte.

Veliki značaj za promociju zemlje predstavlja i ulazak FIPA-e u Upravni odbor Svjetske organizacije za investicije WAIPA, što bi značilo bolji pristup stranim investitorima i značajniju promociju zemlje na svim investicionim skupovima.

3. PROMJENAMA DO NOVIH INVESTICIJA

Postoje pozitivni i ohrabrujući znaci da Bosna i Hercegovina može iskoristiti razvojni potencijal u narednih deset godina, kao i da može ostvariti snažan privredni rast koji će dati doprinos unapređenju standarda života svih građana, istovremeno pretvarajući domaću ekonomiju u konkurentnu i funkcionalnu tržišnu ekonomiju. Ključne prednosti, kako ih vide mnogi potencijalni investitori po osnovu komparativnih analiza su:

- konkurentna radna snaga (niska cijena rada);
- veliki broj naučnih i visokoškolskih ustanova;
- dobar geostrateški položaj u Jugoistočnoj Evropi;
- iskustvo u inženjersko-proizvodnim poslovima;
- raspoloživost prirodnih resursa;
- kontinuirano unapređenje investicione klime.

Zadatak institucija zakonodavne i izvršne vlasti u Bosni i Hercegovini, uključujući i diplomatsko-konzularna predstavništva države je stvaranje preduslova za:

- povećanje vrijednosti novih ulaganja u proizvodne kapacitete;
- kvalitetna dostupnost informacija o mogućnostima investiranja u Bosnu i Hercegovinu;
- olakšanje i podrška investitorima u ubrzanju realizacije planiranih ulaganja u zemlji;
- podrška ulagačima u širenju njihovog angažmana u zemlji i maksimalno povećanje nivoa međunarodno konkurentne dodatne vrijednosti domaćih proizvoda i usluga u privredi.

U cilju unapređenja privrednog razvoja, država može kreirati i sljedeće mjere:

- besplatnu dodjelu zemljišta za ulaganja od posebnog interesa;
- oslobađanje od plaćanja nadoknade za uređenje zemljišta;
- obezbjeđenje infrastrukture do samog zemljišta na kome se ostvaruje ulaganje od posebnog interesa i sl.

Problemi sa kojima se suočavaju strani investitori mogu se riješiti na sljedeći način:

- Uspostavljanjem jedinstvenog centralnog registra privrednih subjekata;
- Uspostavljanjem standardizovanih propisa za dobijanje dozvola za osnivanje poslovnog subjekta i pokretanje poslovnog procesa;
- Usklađivanjem poreske regulative na nivou BiH (npr. porez na dobit u Republici Srpskoj je 10%, a u Federaciji BiH 30%);
- Uređenje finansijskog tržišta;
- Standardizacijom i pojednostavljenom procedurom dobijanja građevinskih dozvola.
- Uklanjanjem svih prepreka koje ograničavaju trgovinu unutar BiH;
- Iniciranjem stvaranja jedinstvenog tržišta Jugoistočne Evrope;
- Smanjenjem ili eliminisanjem carinske stope na uvoz repromaterijala za bosanskohercegovačkog proizvođača;
- Uvođenjem određenih podsticaja koje će privući investitora da investira baš u Bosnu i Hercegovinu, a ne u susjedne zemlje;
- Eliminisanjem dvostrukog oporezivanja. Trenutno ne postoji mogućnost da porez plaćen od strane nekog preduzeća u jednom od entiteta bude odbijen od poreske obaveze u drugom entitetu, tako da će preduzeće koje pokuša poslovati na državnom nivou biti dvostruko oporezovano za isti prihod.

Primarni cilj ekonomske diplomatije Bosne i Hercegovine mora postati podsticanje i razvoj stranih ulaganja u domaću privredu. Strateški cilj ekonomske diplomatije BiH mora obuhvatiti:

- Povećanje broja i vrijednosti novih ulaganja u industrijsku proizvodnju i sektore međunarodno razmjenjivih usluga;
- Pružanje potrebnih informacija i podrške investitorima, kako bi se ubrzalo sprovođenje njihovih planiranih ulaganja u zemlje;
- Ohrabrenje postojećih investitora kako bi se povećao njihov angažman u zemlji i što je više moguće povećao nivo međunarodno konkurentne dodatne vrijednosti u privredi;
- Unapređenje slike o Bosni i Hercegovini u inostranstvu (pokretanje i realizacija projekata „Brendiranje BiH“ u okviru kojeg će se sprovoditi niz aktivnosti sa ciljem promovisanja i pozicioniranja BiH na svjetskom tržištu.

ZAKLJUČAK

Rat u Bosni i Hercegovini, težak postratni period, kao i nestabilna situacija u zemlji glavni su razlozi zbog čega su strani investitori veoma kasno počeli ulagati u našu zemlju. Ovaj rad imao je za cilj da prikaže trenutno stanje stranih ulaganja u našoj zemlji, poteškoće i prepreke sa kojima se investitori suočavaju, kao i šta sve moramo učiniti i promijeniti kako bi zadržali postojeće i privukli nove investitore. Primarni

faktor privrednog razvoja Bosne i Hercegovine mora postati ljudsko znanje, inovativnost i inventivnost, organizaciono upravljačka sposobnost, kako na mikro, tako i na makro planu. Primarni cilj razvoja Bosne i Hercegovine je otvorena privreda, politička stabilnost, funkcionisanje pravne države, istrajnost u realizaciji ekonomskih reformi, koje će poboljšati konkurentnost. Strana ulaganja su veoma bitan faktor koji može doprinijeti razvoju zemlje. Uloga stranih ulaganja postaje dvostruka. Povećanjem proizvodnje stvaramo preduslove za povećanje izvoza. Usavršavanjem proizvodnje poboljšava se kvalitet proizvedenih roba i usluga, te na taj način osvajamo dio potrošača na domaćem tržištu, što direktno utiče na smanjenje uvoza. Kako bi privukla što više stranih investitora u Bosni i Hercegovini je osnovana Agencija za unapređenje stranih investicija (FIPA). Cilj ove agencije je da u saradnji sa ostalim nadležnim institucijama promovise investicione projekte i potencijale BiH i doprinosi stvaranju boljeg poslovnog okruženja koje će privući nove i zadržati postojeće strane investitore, a u svrhu ekonomskog rasta i razvoja. Strani investitori posebno insistiraju na stabilnoj političkoj situaciji i sigurnosti uloženog kapitala, pa je u narednom periodu veoma važno pokazati političko jedinstvo u naporima za ekonomski napredak zemlje, jer bez takvog jasno pokazanog opredjeljenja, ni FIPA niti bilo koja druga institucija pojedinačno neće biti u stanju dovesti investitore u značajnijoj mjeri.

LITERATURA

- [1] Džombić I. J., (2010), Ekonomski odnosi BiH sa inostranstvom, Banja Luka.
- [2] Harrison G. B., (2009), Foreign Direct Investment, Nova Science Publishers, UK.
- [3] Jovičić J. i Mirošević S., (2014), Međunarodni ekonomski odnosi, Banja Luka.
- [4] Protić M., (2011), Menadžment stranih direktnih investicija, Univerzitet Singidunum, Beograd.
- [5] Rodie Z., Kane A. & Marcus A. J, (2009), Osnovi investicija, Beograd.
- [6] Šukalo – Golić Lj., (2015), Tržište kapitala, investicije i razvoj, Banja Luka.
- [7] Unković M.(2010), Međunarodna ekonomija, Univerzitet Singidunum, Beograd.
- [8] Agencija za unapređenje stranih investicija u BiH - FIPA (2017), Plan rada za 2018. godinu, Sarajevo.
- [9] <http://www.capital.ba/direktna-strana-ulaganja-u-bih-758-miliona-km/>
- [10] <http://www.fipa.gov.ba>
- [11] <https://faktor.ba/vijest/fipa-rekordan-iznos-stranih-investicija-u-bih-u-2017-godini-278167>
- [12] <https://www.cbbh.ba/>
- [13] <https://www.slobodnaevropa.org/a/investicije-u-bih/28927113.html>

SUMMARY

The war in Bosnia and Herzegovina, the difficult post-war period, and the unstable situation in the country are the main reasons why foreign investors began to invest very slowly in our country. This paper was aimed at presenting the current state of foreign investment in our country, the difficulties and obstacles that investors face, and what we must do to change everything in order to keep existing and attract new investors. The primary factor for the economic development of Bosnia and Herzegovina must become human knowledge, innovativeness and inventiveness, organizational managerial capability, both at micro and macro level. The primary goal of Bosnia and Herzegovina's development is open economy, political stability, the functioning of the rule of law, the persistence in the realization of economic reforms, which will improve competitiveness. Foreign investment is a very important factor that can contribute to the development of the country. The role of foreign investment becomes dual. By increasing production, we create preconditions for increasing exports. By improving the production, the quality of manufactured goods and services is improved, and in this way we conquer a part of the consumers in the domestic market, which directly affects the reduction of imports. In order to attract as many foreign investors in Bosnia and Herzegovina, the Agency for the Advancement of Foreign Investments (FIPA) was established. The aim of this agency is to promote investment projects and potentials of BiH in cooperation with other competent institutions and contribute to creating a better business environment that will attract new and retain existing foreign investors for the purpose of economic growth and development. Foreign investors particularly insist on a stable political situation and security of invested capital, so it is very important in the coming period to show political unity in the efforts for economic progress of the country, because without such a clearly demonstrated commitment, FIPA or any other institution will not be able to individually bring in investors to a greater extent.